

Rammeaftale 2013, Udviklingsstrategi
Bilag 2

Udviklingsplan for Sølund

INDHOLD

UDVIKLINGSPLAN FOR SØLUND	1
INDHOLD.....	2
BAGGRUND	3
LANDSBYEN SØLUNDS MÅLGRUPPE	3
Status og ændringer	3
Efterspørgsel på pladser	4
UDFORDRINGER – FOKUS OG UDVIKLINGSMÅL FOR 2013.	4
A. Enkeltmandsprojektet	5
B. Udredning og analyser af tilbudsindhold og udgiftsniveau	5
C. Intensiveret træningsindsats.....	6
D. Snoezel.....	6

Lovgivningen stiller krav om, at der i rammeaftalen sættes fokus på udvikling af sociale tilbud med mere end 100 døgnpladser. I regionen findes Landsbyen Sølund med mere end 100 døgnpladser, og Skanderborg Kommune har udarbejdet en udviklingsplan for tilbuddet.

Baggrund

Denne udviklingsplan for Landsbyen Sølund i Skanderborg Kommune er udarbejdet i henhold til Bekendtgørelse om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene boligområde § 7 og § 9 i Lov om Social Service (herefter SL). Udviklingsplanen indgår som en del af rammeaftalen for 2013.

Landsbyen Sølund ligger i Skanderborg og drives af Skanderborg Kommune som kommunens største kontraktholder med ca. 700 ansatte.

Med 77 år bag sig som tilbud til psykisk og fysisk udviklingshæmmede danner Landsbyen Sølund i dag rammen om en bred og mange facetteret tilbudsvifte indeholdende *boliger samt støtte-, samværs-, aktivitets- trænings- og undervisningstilbud* til voksne mennesker, der er karakteriseret ved at have "*væsentlig og varig fysisk og psykisk funktionsnedsættelse*". Tilbuddene understøttes af en række servicefunktioner (vaskeri, køkken, håndværkergruppe, rengøring), som også drives i landsbyen.

I de pædagogiske støtte- og aktivitetstilbud er der integreret en psykiatrisk og fysisk behandlings- og træningsindsats, idet beboerne i landsbyen for hovedpartens vedkommende er mennesker med behov for et højt specialiseret pædagogisk og behandlingsmæssigt tilbud, hvor der kan indgå særlige ressourcer og løsningsmodeller

Landsbyen Sølund driver ligeledes en kursus- og konsulentenhed **VISS.dk** (Videnscenter Skanderborg Sølund), som er oprettet i et samarbejde mellem landsbyen og Skanderborg Kommune. VISS.dk tilbyder undervisning på landsplan i form af kurser/temadage, supervision og konsulentytelser. Hovedsigtet er kvalificering af den samlede indsats over for børn, unge og voksne med udviklingshæmning. VISS.dk tilbyder desuden faglige ydelser til kommuner og regioner i Danmark og assisterer Landsbyen Sølunds konsulenter med udredningsopgaver til VISO (den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation), som Landsbyen Sølund er officiel leverandør til.

Tilbuddene i Landsbyen Sølund gives i henhold til SL §§ 83-85 (praktisk pædagogisk bistand), §§ 107-108 (midlertidigt + længerevarende ophold) og Lov om Almene boliger § 105 samt Aflastningspladser og pladser i Enkeltmandsprojektet i henhold til § 107 i SL. Endvidere tilbydes aktivitets- og samværstilbud i henhold til SL § 104 samt særlig tilrettelagt undervisningstilbud (STU) i henhold til Lov om ungdomsuddannelse til unge med særlige behov.

Landsbyen Sølund udbyder pr. 1. marts 2012 i alt 237 døgnpladser, der spænder over 18 takstgrupper. Dette inkluderer p.t. 7 pladser i Enkeltmandsprojektet i henhold til SL § 107. Endvidere udbydes 185 pladser i henhold til SL 104, aktivitet og samværstilbud samt 12 STU pladser.

Pt. samarbejder Landsbyen Sølund med 34 køberkommuner fra hele landet. De største aftagere af pladser i landsbyen ligger dog primært i Region Midt, hvoraf Aarhus Kommune er Landsbyen Sølunds største køber af pladser med ca. 1/3 af pladserne. Skanderborg Kommuner benytter selv ca. 10 % af pladserne.

Landsbyen Sølunds målgruppe

Status og ændringer

Beboerne i landsbyen Sølund har alle som hovedproblematik en *væsentlig* og *varig* nedsat fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Mange beboere har derudover flere yderligere handicaps og hjerneskader – ofte i svær grad - såsom autismespektrumsforstyrrelser, Alzheimers, demens, epilepsi, psykiatriske lidelser, tilknytningsforstyrrelser samt syn- og hørehandicaps.

Beboernes udviklingsalder ligger mellem 0-6 år.

Landsbyen Sølunds målgruppe har ændret sig gennem de sidste 10 år. Der er en stadig større gruppe, som aldersmæssigt lever længere med de tillægsproblematikker, som alene ligger i en høj levealder. Derudover ses, at stadig flere beboere har både *sammensatte og komplicerede* funktionsnedsættelser og udviklingsforstyrrelser, som kræver specialiseret og individuelt tilpasset indsats – både for at tilgodese deres behov og for at kunne skabe en reel udviklingsplatform for en på sigt mindre indgribende indsats.

Efterspørgsel på pladser

Landsbyen Sølund optager selv på egen venteliste, efter den nye lovgivning om handle- og betalingskommuner er trådt i kraft. Der arbejdes fortsat på at etablere en koordineret venteliste for alle botilbud i Skanderborg kommune.

- Aktuelt venter 29 borgere på tilbud om plads på Sølund. 10 af disse borgere er fra Skanderborg Kommune og 19 fra andre kommuner.
- Borgerne på ventelisten kan primært henregnes til den tungeste gruppe i forhold til pleje og udadreagerende adfærd.
- Gennemsnitligt frigøres 5 - 7 pladser årligt (typisk på grund af dødsfald).
- Der er pres på efterspørgslen efter pladser til især unge multihandicappede samt unge med store autismespektrumsforstyrrelser.

Landsbyen Sølund har igennem det seneste år oplevet, om ikke en nedgang i søgningen af pladser, så en tilbageholdenhed i den endelige visitation til landsbyen. Dette opleves som et udtryk for både økonomisk tilbageholdenhed og forsigtighed og som en konsekvens af omstrukturering og udbygning af egne tilbud hos især de store køberkommuner.

Udfordringer – fokus og udviklingsmål for 2013.

Landsbyen Sølund er påbegyndt en fase, der de kommende år vil have fokus på revurdering, omstilling og udvikling af eksisterende områder og tiltag som følge af både generelle konjunkturændringer i samfundet samt et nyligt lederskifte på den øverste lederpost i landsbyen.

Det er vurderingen, at Landsbyen Sølund igennem de sidste 15 års ledelsesarbejde har konsolideret sig som specialiseret pædagogisk tilbud med Gentle Teaching (se www.gentlelearning.com) som den gennemgående filosofi og menneskeforståelse, der bærer og udvikler Sølunds opgaveløsning. Gentle Teaching filosofien har vist sig yderst nyttig og virksom i forhold til at skabe og udvikle bæredygtige relationer og kontaktformer med mennesker med svære udviklingsforstyrrelser og -hæmninger og dermed skabes grundlag og udviklingspotentiale for et værdigt liv med høj grad af med- og selvbestemmelse trods svære betingelser.

Ligeledes er det vurderingen, at landsbytanken og -konstruktionen har været en væsentlig faktor for Sølunds mulighed for udvikling af tilbud samt Sølunds mulighed for at arbejde med afstigmatisering af mennesker, der på grund af deres handicap har behov for hjælp i "institutionelle rammer", trods den modsatrettede samfundsstrømning om etablering af mindre botilbud integreret i den normale boligmasse.

Landsbyrammen fungerer både som en institutionel ramme om en række mindre boenheder og aktivitetstilbud, men også som en ramme, der skaber tryghed og genkendelighed for landsbyens beboere, så en del af disse får mulighed for at færdes frit og selvstændigt uden for deres bolig, ligesom rammen understøtter selvstændighed, medbestemmelse og oplevelsen af frihed som væsentlige og grundlæggende forudsætninger for et "liv i læring".

Ligeledes er Landsbyrammen med til at afstigmatisere og afmystificere Sølund som "institution" ved, at der både i ord og handling løbende arbejdes med at integrere landsbyen med det omkringliggende bysamfund

(Skanderborg) og dets borgere. Der vil fortsat være et stort ledelsesmæssigt fokus på målsætningen om til stadighed at arbejde med faktorer, der understøtter "omvendt integration".

Landsbyen Sølunds udviklingsmål og fokuspunkter for 2013 og de kommende år peger generelt mod en højere grad af gennemskuelighed i tilbudsindhold og bagvedliggende økonomi, herunder en servicenedjustering i visse opgaver – blandt andet i lyset af Rammeaftale 2012 og den aftalte 6 % besparelse, der skal gennemføres over en 3-årig periode.

Ligeledes er der en generel målsætning om at udrede behovet for og effekten af den tværfaglige indsats, som beboerne modtager. Herunder især det tværfaglige, som en vigtig forudsætning, katalysator og drivkraft i definition og opretholdelsen af landsbyens funktion og rolle som et tilbud med en højt specialiseret indsats.

I forreste linje står følgende konkrete udfordringer og udviklingstiltag:

A. Enkeltmandsprojektet

Enkeltmandsprojektets målgruppe har særligt komplekse og sammensatte funktionsnedsættelser og udviklingsforstyrrelser, hvilket kommer til udtryk ved både udadreagerende og til tider særpræget adfærd. Projektets målgruppe karakteriseres ved, at de *erfaringsmæssigt* vanskeligt kan rummes i mere traditionelle specialiserede tilbud. Beboerne her har behov for et specialtilbud, som indebærer både særligt tilpassede fysiske rammer og særligt tilpassede individuelle pædagogiske og behandlingsmæssige tilgange. Tillægshandicaps kan – udover de tidligere nævnte – her være udviklings- og tilknytningsforstyrrelser, ADHD, psykiatriske tillægshandicaps, skizofreni, Tourettes Syndrom, Hyperkinetisk syndrom, Føtal alkoholsyndrom.

Målgruppen fordrer, at Landsbyens Enkeltmandsprojekt fortsat søges udviklet som et særligt landsdækkende **udredningstilbud**, hvis opgaveløsning både forudsætter høj grad af opmærksomhed og fokus på udvikling af faglige metoder, organisering, fysiske rammer, men også en høj grad af økonomisk fokus på minimering af ressourceforbruget som en integreret del af den pædagogiske opgave. Projektet er oprindeligt normeret til 5 pladser, men grundet pres i efterspørgslen og tilbageholdenhed fra køberkommunernes side i forhold til at hjemtage eller omvisitere opgaverne til mere stationære tilbud, huser projektet pt. 7 beboere.

Der ligger således også et mål om at dagsordensætte en generel drøftelse blandt køberkommunerne om, hvordan Enkeltmandsprojektets pladser fremadrettet bedst anvendes – blandt andet på baggrund af den rapport, VISS.dk udarbejdede for Landsbyen Sølund i 2010 om projektets formål og resultater.

B. Udredning og analyser af tilbudsindhold og udgiftsniveau

Landsbyen Sølund har i slutningen af 2011 påbegyndt en proces omkring en række interne analyser af hovedsageligt de tilbud og udgifter, der ligger i landsbyens **tværgående fællestilbud**. Formålet med analyserne er dels at skabe en højere grad af gennemskuelighed i forhold til tilbudsindhold og ressourceforbrug og dels at skabe et oplyst beslutningsgrundlag baseret på fakta i forhold til, hvordan det samlede udgiftsniveau i landsbyen bedst og mest effektivt søges minimeret, samtidig med at den primære indsats fortsat ydes på et højtspecialiseret niveau.

Konkret har en intern analyse i 2011 vist, at det centrale vaskeri i landsbyen var for dyr en løsning. Det har ført til, at man medio 2012 arbejder på en lukning af det centrale vaskeri i landsbyen samt en omstrukturering af vaskeopgaven internt i landsbyen for så vidt det handler om vask af beboernes tøj og en udlicitering af opgaven i forhold til vask af linned, håndklæder mv.

Ligeledes har en analyse af landsbyens centrale Aktivitetscenter afstedkommet igangsættelse af en større omstrukturingsproces af landsbyens samlede aktivitetstilbud – herunder de tværgående tilbud i landsbyen, som både tilvejebringer en aktivitetsindsats, en træningsindsats og tilbud om et fritidstilbud (klubtilbud). Konkret indbefatter det landsbyens ridetilbud, svømmetilbud, musikterapeuttilbud, Snøzelhustilbud og kulturtilbud (kulturmedarbejder og præst).

Målet er, at der primo januar 2013 er skabt en forståelse/beskrivelse og struktur omkring de samlede aktivitetstilbud, der ressourcemæssigt er afpasset efter de respektive indtægter på området. Endeligt vil der i løbet af 2013 blive videreført det udrednings- og analysearbejde, der er igangsat i 2012 omkring opgavevaretagelsen af og service-/udgiftsniveauet på landsbyens *køkkendrift, udvendige og indvendige vedligeholdelsesdrift* samt *centrale administrationsdrift* ligeledes med henblik på en eventuel revurdering af det nuværende serviceniveau og en tilpasning af ressourcetilbruget.

Generelt vil der i forhold til de understøttende servicefunktioner også blive set på niveauet for den nuværende beboerbetalning med henblik på en eventuel revurdering af visse brugerbetalingen.

C. Intensiveret træningsindsats

Landsbyen Sølund har som målsætning for 2013, at der udarbejdes nye mål og succeskriterier for både den træningsindsats, som der ydes efter Serviceloven og for den vederlagsfri træningsindsats, som ydes af fysioterapeuterne i Landsbyen Sølund i et samarbejde med Skanderborg Kommune som betalende myndighed. Der er her tale om træningsindsatser af både "habiliterende" og "rehabiliterende" karakter.

Målsætningen er en mere sammenhængende og tværfaglig samarbejdsindsats omkring de træningsmæssige opgaver (opfølgning på træningsforløb/planer), ligesom succeskriterierne er en – om mulig - dokumenteret effekt af et reduceret ydelses- og ressourcetilbrug i forhold til hospitalsindlæggelser og hjælpemiddeltilbrug, samt en kvalitativ vurdering af den enkelte borgers livskvalitet.

Landsbyen Sølund fortsætter samarbejdet både nationalt og internationalt omkring Gentle Teaching. Konkret afholdes internationalt GT konference i september 2012 i Landsbyen Sølund. Konferencen arrangeres i samarbejde med Sødisebakke – Region Midt samt Bostedet Bavnebjerg, Skanderborg kommune. Målet er at der i 2013 oprettes et dansk GT netværk, hvor formålet er gensidig sparring som baggrund for læring og faglig udvikling.

D. Snoezel

Det danske snoezel netværk, ISNA, det internationale snoezelnetværk og VISS.dk, Videnscenter Skanderborg - Sølund har fælles interesser i at udvikle kurser og uddannelse i snoezelen. Der arbejdes aktuelt på 3 niveauer i det danske netværk i bestræbelsen på dette:

Niveau 1: introducerende kurser i at bruge snoezelhuse af kortere varighed (foregår i de enkelte Snoezelhuse) samt introducerende kurser i at arbejde med snoezelen uden at have adgang til et snoezelhus.

Niveau 2: Temadag og en-dagskurser eller flerdagskurser

Niveau 3: Målet er at etablere en uddannelse – et modul på diplomniveau i snoezelen i et tværfagligt samarbejde (Snoezelhuset indgår som et væsentligt element). Dette foregår via den samarbejdsaftale, VISS.dk har med VIA.